

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

محمد جعفری
۱۹ سپتمبر ۲۰۱۸

محمد جعفری

ولایت فقیه، بدعت و فرعونیت به نام دین

۱۵

۴- بلاغ آشکار (بلاغ مبین)

بلاغ در لغت به معنای: تبلیغ، رسانیدن، پیام رسانی و رساندن پیام آمده است. در قرآن کریم نیز به همین معنی به کار برده شده است و بیش از ۲۰ آیت در قرآن، در مورد بلاغ و محدوده عملی و مشخص آن آمده است تا هم برای شخص پیامبر مشخص و معین باشد که محدوده عملش تا کجاست که از آن تخطی و تجاوز نکند و هم برای مردم نیز مشخص باشد که وظایف و مسؤلیت پیامبر چیست:

۱/۴- وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَهَّلَ عَلَى الرَّسْلِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ * وَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِّبِينَ

" کسانی که کفر می ورزند گویند: اگر خدا می خواست، نه ما و نه پدرانمان جز او هیچ نمی پرستیدیم و بدون فرمان وی چیزی را حرام نمی کردیم، کسانی که پیش از آنها بودند نیز چنین کردند. مگر به عهده پیغمبران جز بلاغ آشکار چیزی هست* میان هر امتی پیغمبری بر انگیزیم که خدا را بپرستید و از طغیانگر کناره گیری کنید، بعضیشان را خدا هدایت کرد و بعض دیگرشان، ضلالت برایشان مقرر گشت، در زمین بگردید و بنگرید سرانجام تکذیب کنان چسان بود" (۳۳)

خطاب چند آیت فوق آشکار به رسول خدا(ص) است و به وی امر می کند که رسالت خود را به بلاغی آشکار ابلاغ کند و به آنچه مشرکین به هم می بافند و استدلالهائی که برای مردم خود می کنند، اعتنائی نکند.

« فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ » یعنی رسالت خدائی را به بلاغی آشکار ابلاغ کن و حجت را بر آنها تمام کن، زیرا تنها وظیفه فرستادگان خدا بلاغ مبین است و بس. وظیفه آنان این نیست که مردم را به اجبار و اکراه قبول به دعوت خود بکنند.

خداوند در آیت بعد می فرماید: « لَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا » اشاره به این است که مسأله بعثت رسول، امری است که اختصاص به امتی ندارد، بلکه سنتی است که در تمامی مردم و همه اقوام جریان می یابد و دلیل آن هم این است که مردم از طاغوت و طغیانگران که مانع پرستش خداوند، هستند کناره گیری کنند و اگر از تجربه تاریخی بهره گیرید، مشاهده خواهید کرد که سرنوشت کسانی که تکذیب کردند و به طغیانگری پرداختند و یا از طغیانگران کناره گیری نکردند و با آنها عجین شدند، چه سرنوشت شومی در پی داشتند.

با وجود تمامی اینها، وظیفه پیامبر تنها رساندن پیام آشکار و روشن ماست و بس.

۲/۴- قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ * وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ

" گفتند: پروردگار ما می داند که ما فرستادگان به سوی شما هستیم* و ما جز رساندن پیام او به طور آشکار وظیفه دیگری نداریم." (۳۴)

خداوند از قول پیامبران به مردم می گوید: آنها به قوم خود گفتند: ما فرستاده خدا به سوی شما و مأمور تبلیغ رسالت او هستیم و جز این شأنی نداریم و احتیاج هم نداریم که ما را تأیید بکنید و به ما ایمان بیاورید چون خدا، خود می داند که ما فرستاده او هستیم.

در اینجا، کلمه بلاغ به معنای تبلیغ است و منظور از آن ابلاغ رسالت است و این جمله می گوید: ما تنها مأمور شده ایم که رسالت خدا را به شما ابلاغ کرده و حجت را که سنت الهی است بر شما تمام کنیم.

۳/۴- خدای رحمان به پیامبر قوت قلب می دهد که نگران نباشد که او پیامبر و بر صراط مستقیم خداوند است و این قرآن هم سراسر حکمت آموز است.

وَ الْقُرْآنَ الْحَكِيمَ * إِنَّكَ لِمِنَ الْمُرْسَلِينَ * عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ * تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ * لِنُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ *

"سوگند به قرآن حکمت آموز* که تو از پیامبرانی* و بر صراط مستقیم قرار داری* که خدای عزیز و رحیم آن را [به تو] نازل کرده است* تا تو با آن قومی را که پدرانشان هشدار نیافته بودند و خود غافلند، هشدار دهی" (۳۵)

۴/۴- فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ اللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

" حال اگر همین ها بر سر دین با تو بگو مگو کردند، بگو من و پیروانم سراسر وجودمان را تسلیم خدا کردیم و به اهل کتاب و مشرکین و بی کتابان [یک کلام] بگو اسلام می آورند یا نه؟ اگر اسلام آوردند راه سعادت خود را یافته اند و اگر نیاوردند تو وظیفه خودت را انجام داده ای چون بیش از بلاغ، وظیفه ای نداری و خدا بینای به [اعمال] بندگان است." (۳۶)

منظور از امئین، مشرکین است، چون اهل کتاب مشرکین را امی (بی سواد) لقب داده بودند و کلمه امی در لغت به معنای کسی است که خواندن و نوشتن نمی داند و چون پیامبر اسلام خواندن و نوشتن نمی دانست، او را امی می نامیدند.

صاحب المیزان در مورد این که خداوند می فرماید: «وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ اللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ»، می گوید: " چند نکته اینجا هست: اول این که از جدال و سر به سر گذاستن با مشرکین نهی می کند، چون کسی که منکر امور ضروری و بدیهی است، بحث با او جدال و لجاج است و نه بحث معقول.

دوم این که: می فهماند حکم کردن و داوری در باره مردم به طور مطلق تنها از آن خدای سبحان است و بس، و رسول خدا (ص) تنها رسولی است مبلغ و بس، حاکم و مصیطر بر مردم نیست همچنان که در جای دیگر فرمود: " لیس لك من الامر شيء " و نیز فرمود: «لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُصِيطِرٍ» (۳۷).

۵/۴- وَ إِنْ تُكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَّمٌ مِّن قَبْلِكُمْ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ
" و اگر [مرا] تکذیب کنید، همانا ملت‌هایی پیش از شما [پیامبر خود را] تکذیب کردند و بر پیامبر جز رساندن [پیام] روشن نیست." (۳۸)

۶/۴- فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ الْمُبِينُ
" و اگر روی بگردانیدند فقط بلاغ آشکار به عهده تو است" (۳۹)

در این آیت و آیات دیگر نظیر این، خداوند منزلت رسالت رسول خود و رسالتش را که عبارت از بلاغ است بیان کرده است که فرمود: " فان تولوا " ، " اگر اعراض کردند" بر تو هیچ مسؤولیتی جز تبلیغ واضح که ابهامی در آن نباشد نیست. تو یک فرستاده خدائی و فرستاده جز این وظیفه ندارد.

۷/۴- وَ إِنْ مَا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَ عَلَيْنَا الْحِسَابُ
" و اگر پاره ای از آنچه بدیشان وعده داده ایم بنمایانیمت و یا عمر تو را به سر بریم [در هر حال] وظیفه تو فقط رساندن است و حساب کردن با ماست." (۴۰)

چه ترا بمیرانیم و چه شمه ای از عذابی را که به آنها وعده داده ایم بتو نشان بدهیم، وظیفه تو روشن است و آن تبلیغ و رساندن پیام ما به مردم بر عهده تو است و رسیدن به حساب و کتاب آنان بر عهده ماست.

۸/۴- مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَ مَا تَكْتُمُونَ
" بر عهده پیغمبر جز بلاغ نیست و آنچه را عیان کنید و آنچه را نهان کنید، خدا می داند." (۴۱)

این آیت خطاب به کسانی است که می گویند: که ما پیام را پذیرفته ایم ولی در باطن آن را کتمان می کنند. خداوند آشکارا خیال آنان را راحت می کند و به آنان می گوید: آنچه را عیان و یا نهان کنید، از خداوند پوشیده نیست و خدا همه را می داند و بدانید که در نهایت جز به خود به کس دیگری ضرر نمی رسانید و بر عهده پیامبر ما فقط رسانیدن پیام است.

۹/۴- إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَ رِسَالَةً وَ مَن يَعِصِ اللَّهَ وَ رِسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارًا جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا
" تنها وظیفه من رساندن رسالت‌های او به مردم است و هر که خدا و رسولش را نافرمانی کند همیشه در آتش جهنم خواهد بود." (۴۲)

هنگامی رسالت پیامبر از این آیت روشن می شود که به چند آیت قبل از آن توجه شود:
" [ای محمد] بگو من تنها پروردگارم را می خوانم و احدی را در عبادتم شریک او نمی سازم* بگو همانا من مالک هیچ نفع و ضرری برای شما نیستم* بگو احدی نیست که مرا از عذاب خدا پناه دهد و من جز او پناهگاهی ندارم" (۴۳)
سپس پیامبر به آنها می فرماید: من تنها مأمور هستم از طرف خدا که شما را دعوت کنم و جز امتثال او امر او چاره ای ندارم. (۴۴)

۱۰/۴- وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ اخْذُرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ

" خدا را فرمان برید و رسول خدا را فرمان برید و [از نافرمانی] حذر کنید، اگر پشت کردید، بدانید که پیغمبر ما، فقط عهده دار بلاغ روشن است." (۴۵)

قبل از این آیت خداوند، مسلمانان را از خمر و میسر برحذر داشته بود حال در آیت فوق تأکید دارد که پیامبر سود و زیبایی در این امر ندارد و آنچه را که می گوید به نفع خود آنهاست و مرتکبین خمر و میسر باید بدانند که پیامبر جز رسانیدن پیغام و تبلیغ مأموریت خود، وظیفه دیگری ندارد.

۱۱/۴ - قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَ عَلَيْكُمْ مَّا حُمِّلْتُمْ إِن تَطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ

خدا را اطاعت کنید و پیغمبر را اطاعت کنید، اگر پشت کنید، فقط تکلیف او به عهده اوست و تکلیف شما به عهده شماست، اگر اطاعت او کنید هدایت یابید و بر عهده پیغمبر جز بلاغ آشکار نیست." (۴۶)

در این آیت امر به اطاعت خدا و اطاعت رسول که همان اطاعت خداست فرموده و اضافه کرده « فَإِن تَوَلَّوْا ... مَّا حُمِّلْتُمْ » ، یعنی اگر از اطاعت رسول خدا اعراض کنید، این اعراض شما ضرری به رسول ما نمی زند، چون رسول وظیفه خود را انجام داده و وظیفه اش ربطی به شما ندارد، شما تکلیفی دارید که انجام و تخلف از آن هیچ ارتباط و سود و زیبایی برای او ندارد.

او تکلیفی دارد و تکالیفی که حق و به دوش رسول است، تبلیغ است و بس.

۱۲/۴ - وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ

" خدا را اطاعت کنید و پیغمبر را اطاعت کنید، اگر اعراض کنید، او مسؤول نیست، زیرا به عهده رسول ما بیش از این نیست که پیام مرا به روشنی به شما برساند." (۴۷)

این آیت در تأکید و تصریح آیات قبل آشکارا می گوید: اگر آنچه را رسول ما به شما امر و یا ابلاغ می کند، شما از آن روی بگردانید، رسول ما نمی تواند شما را مجبور بر اطاعت کند، برای این که او مأمور به این رفتار نشده است. بلکه تنها مأمور شده که رسالت خدا را به شما برساند ، که رسانیده است.

ادامه دارد

مراجعات:

۳۳- قرآن، سوره نحل، آیه ۳۵ و ۳۶

۳۴- قرآن، سوره یس، آیه ۱۶ و ۱۷

۳۵- قرآن، سوره یس، آیه ۶-۲.

۳۶- قرآن، سوره آل عمران، آیه ۲۰.

۳۷- ترجمه تفسیر المیزان، ج سوم، ص ۱۹۲.

۳۸- قرآن، سوره عنکبوت، آیه ۱۸

۳۹- قرآن، سوره نحل، آیه ۸۲.

۴۰- قرآن، سوره رعد، آیه ۴۰

۴۱- قرآن، سوره مائده، آیه ۹۹

۴۲- قرآن، سوره جن، آیه ۲۳

۴۳- قرآن، سوره جن، آیه ۲۰ و ۲۱ و ۲۲.

۴۴- قرآن، سورة جن، آیه ۲۳.

۴۵- قرآن، سورة مائده، آیه ۹۲

۴۶- قرآن، سورة نور، آیه ۵۴

۴۷- قرآن، سورة تغابن، آیه ۱۲